

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สารกำจัดศัตรูพืชนับเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นอย่างหนึ่งในการเพิ่มผลผลิตการเกษตร โดยเฉพาะการผลิตเพื่อการส่งออก จังหวัดจันทบุรีนับเป็นพื้นที่ที่มีผลิตผลทางการเกษตรเพื่อการส่งออกเป็นจำนวนมากแห่งหนึ่งของประเทศไทย ทั้งพืชผักผลไม้ และสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ และโดยเฉพาะสัตว์น้ำที่ได้จากการเพาะเลี้ยง ผลิตผลที่มาจากกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบนี้ เกษตรกรผู้ผลิตส่วนใหญ่มักใช้สารกำจัดศัตรูในการเพิ่มผลผลิตในเกือบทุกขั้นตอนของการผลิต จึงทำให้สารกำจัดศัตรูพืชดังกล่าวเกิดการแพร่กระจายและสะสมอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ทั้งในดิน ในน้ำ หรือแม้แต่ในสิ่งมีชีวิตชนิดต่าง ๆ ซึ่งการสะสมดังกล่าวจะมีมากน้อย และส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ ชนิด ประเภท ปริมาณ รูปแบบการสะสม และรวมถึงรูปแบบการใช้งานของเกษตรกร ถึงแม้ว่าในปัจจุบันหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจะพยายามรณรงค์แก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งออกระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ประกาศห้ามใช้สารเคมีบางประเภท แต่ที่ผ่านมาเกษตรกรยังคงเสาะแสวงหาสารเคมีดังกล่าวได้

การศึกษาการแพร่กระจายของสารกำจัดศัตรูพืชและผลกระทบต่อสัตว์น้ำ นับเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ทราบว่า สารเคมีที่ใช้อยู่ในพื้นที่เกษตรของจังหวัดจันทบุรีมีการแพร่กระจาย การสะสม และส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำมากน้อยเพียงไร ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้จะได้นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกระตุ้นเตือนให้ประชาชน และหน่วยงานของรัฐ เร่งลงมือแก้ไข อย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม เพื่อให้ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน และสภาพแวดล้อมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปริมาณและการแพร่กระจายของสารกำจัดศัตรูพืชในพื้นที่บริเวณแม่น้ำจันทบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของสารกำจัดศัตรูพืชที่มีแนวโน้มความเสี่ยงสูงในพื้นที่ศึกษา
3. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของสารกำจัดศัตรูต่อสัตว์น้ำในพื้นที่ศึกษา

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัยในปีงบประมาณ 2552

สำรวจปริมาณสารกำจัดศัตรูพืชในน้ำ บริเวณแม่น้ำจันทบุรี และวิเคราะห์ชนิดของสารกำจัดศัตรูพืชที่มีความเสี่ยงสูง พร้อมทั้งวิเคราะห์ของการแพร่กระจายของสารกำจัดศัตรูพืชในกลุ่มเสี่ยงต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และประเมินผลกระทบเบื้องต้นจากสารกำจัดศัตรูพืชในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อระบบนิเวศในบริเวณที่ทำการศึกษา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นำข้อมูลพื้นฐานในการแพร่กระจายและการปนเปื้อนของสารกำจัดศัตรูพืชในบริเวณแม่น้ำจันทบุรี เพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการในการใช้สารกำจัดศัตรูพืช